

**Εγχειρίδιο με ασκήσεις για
παιδιά με Μαθησιακές δυσκολίες
Δ' Δημοτικού βασισμένο στο
σχολικό βιβλίο Γλώσσας**

Η ύλη της γραμματικής της Δ' Δημοτικού μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε από παιδιά που φοιτούν στην Δ' Δημοτικού και παρουσιάζουν δυσκολίες, είτε από μεγαλύτερα παιδιά που έχουν ήδη αποτύχει να παρακολουθήσουν ουσιαστικά την ύλη της και παρουσιάζουν ήδη γνωστικά κενά.

Καθώς, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες δεν είναι μία ομοιογενής ομάδα και δεν ανταποκρίνονται στα ίδια εργαλεία, επιχειρήθηκε να γίνει μία προσέγγιση της ύλης η οποία θα περιλαμβάνει :

- μία αρχική προσέγγιση με την πραγματεύομενη έννοια,
- την έλξη της προσοχής στο ζητούμενο κάθε φορά στόχο της άσκησης,
- τη διαδικασία απόκτησης τεχνικών ώστε να κατανοήσουν τί χρειάζεται να γνωρίζουν και -πως μπορούν να το χρησιμοποιούν.

Μάθημα 1ο

Προτάσεις

1) Αντιστοιχίζω, ώστε να βγαίνει νόημα

A)

Η μαμά του Βασίλη

Εγώ

Πρόσεξε

Η Ελένη κι εγώ

Είμαστε

Τα μωρά

B)

τη γωνία!

φτιάχνει τούρτα.

κοιμούνται πολύ.

έκανα τα μαθήματά μου.

ξαδέρφια.

παίζουμε μαζί.

Όνοματικά και ρηματικά μέρη- Υποκείμενο/ Ρήμα/ Αντικείμενο- Κατηγορούμενο

1)Ξαναγράψω, βάζοντας στη σωστή στήλη:

- α) βλέπω /εγώ / το δρόμο
- β) την προπαίδεια/ εσύ/ διάβασες
- γ) ο Γιάννης/ ξανθός/ είναι
- δ) παίζουμε/ εμείς/ μπάλα
- ε) φαίνεστε/ κουρασμένοι
- στ) το τρένο/ ο Γιώργος και η Ελένη έχασαν

ποιός
(Υ)

κάνει/είναι
(Ρ)

τι
(ΑήΚ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) Κυκλώνω με **κόκκινο** ποιός ενεργεί και με **πράσινο** τί κάνει:

α) Ο Γιάννης παίζει μπάλα.

β) Εγώ σκουπίζω το σαλόνι.

γ) Η γιαγιά έφερε γλυκά.

δ) Τα δίδυμα αρρώστησαν.

ε) Εσύ άργησες να ξυπνήσεις.

στ) Η Κατερίνα κι εγώ είμαστε φίλες.

Επιρρηματικοί προσδιορισμοί

1) Κυκλώνω με **κόκκινο** τις λέξεις που δείχνουν χρόνο και με **πράσινο** τις λέξεις που δείχνουν τρόπο:

- α) Χθες είδα ένα ωραίο όνειρο.
- β) Κάποιος χτύπησε δυνατά την πόρτα.
- γ) Πριν φύγεις, συμμαζέψε τα πράγματά σου!
- δ) Κοίτα προσεκτικά πριν περάσεις το δρόμο.

Μάθημα 2ο

Κύριες και δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις

1) Βρίσκω και υπογραμμίζω τις προτάσεις που έχουν νόημα και μόνες τους:

- α) Η μαμά ξεκίνησε να μαγειρεύει, όταν γύρισε από τη δουλειά.
- β) Ο Γιώργος ήταν κουρασμένος, γιατί όλο το απόγευμα έπαιζε στο δρόμο.
- γ) Η Αλίκη ήταν στη δουλειά, όταν άρχισε να βρέχει.
- δ) Τα παιδιά πίνουν γάλα, για να ψηλώσουν.

2) Ξαναγράψω τις παραπάνω προτάσεις και χωρίζω σε στήλες:

Κύρια

(έχει νόημα μόνη της)

.....
.....
.....
.....

Δευτερεύουσα

.....
.....
.....
.....

3) Βάζω σε χρονική σειρά τις προτάσεις, όπως το παράδειγμα:

πχ: πριν γυρίσει η μαμά του (2) / Ο Άρης συμμαζέψε το σπίτι (1)

- α) Τα παιδιά ήταν στην παραλία (...) / όταν άρχισε να βρέχει (...).
- β) συνάντησα την ξαδέρφη μου (...) / Ενώ ήμουν για ψώνια (...).
- γ) Η Ζωή πήγε στα αγγλικά (...) / όταν γύρισε από το σχολείο (...).

4) Υπογραμμίζω την πρόταση που μας δείχνει το χρόνο:

α) Πριν νυχτώσει, να είσαι πίσω!

β) Όταν γυρίσω σπίτι, θα πω πολύ νερό!

γ) Αφού είχαν κοιμίσει το μωρό, είδαν τηλεόραση.

δ) Όταν ήμουν μικρός, πίστευα πως τα δέντρα μιλούν.

Μάθημα 3ο

Ρήματα

**1) Μετατρέπω τα ονόματα σε
ρήματα:**

πχ. βράδυ

βραδιάζω

μέτρο

.....

άρρωστος

.....

μεγάλος

.....

γράμμα

.....

1) Βάζω τα ρήματα στη στήλη που ανήκουν:

γράφω, έπαιζες, μιλούσαν, θα κοιτάξω, έχουμε πάει, θα τρώω, είχε αρρωστήσει, βραδιάζει, καθόμαστε, θα γυρίσετε, έφυγαν

Παρελθόν

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Παρόν

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μέλλον

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2) Βάζω τους χρόνους στη χρονογραμμή:

πηγαίνω, κάθεται, τρώμε, βραδιάζει, ανοίγονται, αρρωσταίνεις

παρελθόν-----παρόν-----μέλλον-----

πχ. είχα γράψει έχω γράψει έγραψα έγραφα γράφω θα γράψω θα γράφω

.....

.....

.....

.....

.....

3) Βάζω τα ρήματα στη στήλη που ανήκουν:

γράφω, έτρωγες, θα ανοίξω, έχουμε τελειώσει, είχαν έρθει, κοίταξα, θα ποτίζω, έχεις παει, θα τινάζω, κοιμόταν, θα παίξουμε, είχαν λήξει.

παρελθόν για μια στιγμή

.....
.....

παρόν

.....
.....

μέλλον για μια στιγμή

.....
.....

παρελθόν συνέχεια

.....
.....

μέλλον συνέχεια

.....
.....

4) Συμπληρώνω τις στήλες:

τώρα
(Ενεστώτας)

πριν συνέχεια
(Παρατατικός)

πριν για μια στιγμή
(Αόριστος)

εγώ παίζω

έπαιξα

έπαιξα

εσύ παίζεις

.....

έπαιξες

αυτός

έπαιξε

.....

εμείς παίζουμε

παίσαμε

.....

εσείς

.....

παίξατε

αυτοί

έπαιζαν

.....

Μάθημα 4ο

Συνέχεια.....

μέλλον για μια στιγμή
(Στιγμιαίος μέλλοντας)

εγώ θα παίξω
εσύ θα παίξεις
αυτός
εμείς θα παίξουμε
εσείς
αυτοί

μέλλον συνέχεια
(Εξακολουθητικός Μέλλοντας)

θα παίξω
.....
.....
θα παίξουμε
.....
.....

Συνέχεια.....

παρελθόν ως το παρόν
(Παρακείμενος)

παρελθόν που τελείωσε στο παρελθόν
(Υπερσυντέλικος)

εγώ	έχω παίξει
εσύ	έχεις παίξει
αυτός	
εμείς	
εσείς	έχετε παίξει
αυτοί	

είχα παίξει
είχαμε παίξει

5) Συμπληρώνω τις στήλες:

τώρα
(Ενεστώτας)

πριν συνέχεια
(Παρατατικός)

πριν για μια στιγμή
(Αόριστος)

εγώ γράφω

έγραφα

έγραψα

εσύ

.....

.....

αυτός

.....

.....

εμείς

.....

.....

εσείς

.....

.....

αυτοί

.....

.....

Συνέχεια.....

μέλλον για μια στιγμή
(Στιγμιαίος μέλλοντας)

μέλλον συνέχεια
(Εξακολουθητικός Μέλλοντας)

εγώ θα γράψω

εσύ

αυτός

εμείς

εσείς

αυτοί

θα γράφω

.....

.....

.....

.....

.....

Συνέχεια.....

παρελθόν ως το παρόν
(Παρακείμενος)

παρελθόν που τελείωσε στο παρελθόν
(Υπερσυντέλικος)

εγώ έχω γράψει

εσύ

αυτός

εμείς

εσείς

είχα γράψει

.....

.....

.....

.....

Μάθημα 5ο

Παθητική φωνή- Χρόνοι ρημάτων

1) Συμπληρώνω τις στήλες:

τήρα
(Ενεστώτας)

πριν συνέχεια
(Παρατατικός)

πριν για μια στιγμή
(Αόριστος)

εγώ γράφομαι
εσύ γράφεσαι
αυτός
εμείς γραφόμαστε
εσείς
αυτοί

γραφόμεν
.....
γραφόταν
γραφόμαστε
.....
γράφονταν

γράφηκα
γράφηκες
.....
.....
γραφήκατε
.....

Συνέχεια.....

μέλλον για μια στιγμή
(Στιγμιαίος μέλλοντας)

μέλλον συνέχεια
(Εξακολουθητικός Μέλλοντας)

εγώ θα γραφτώ
εσύ θα γραφτείς
αυτός
εμείς θα γραφτούμε
εσείς
αυτοί

θα γράφομαι
.....
.....
θα γράφεστε
.....
.....

Συνέχεια.....

παρελθόν ως το παρόν
(Παρακείμενος)

παρελθόν που τελείωσε στο παρελθόν
(Υπερσυντέλικος)

εγώ έχω γραφτεί
εσύ έχεις γραφτεί
αυτός
εμείς
εσείς έχετε γραφτεί
αυτοί

είχα γραφτεί
.....
.....
είχαμε γραφτεί
.....
.....

Μάθημα 6ο

Παθητική φωνή- Χρόνοι ρημάτων

2) Συμπληρώνω τις στήλες:

τώρα
(Ενεστώτας)

πριν συνέχεια
(Παρατατικός)

πριν για μια στιγμή
(Αόριστος)

εγώ δένομαι

δενόμουν

δέθηκα

εσύ

.....

.....

αυτός

.....

.....

εμείς

.....

.....

εσείς

.....

.....

αυτοί

.....

.....

Συνέχεια.....

μέλλον για μια στιγμή
(Στιγμιαίος μέλλοντας)

εγώ θα δεθώ
εσύ
αυτός
εμείς
εσείς
αυτοί

μέλλον συνέχεια
(Εξακολουθητικός Μέλλοντας)

θα δένομαι
.....
.....
.....
.....
.....

Συνέχεια.....

παρελθόν ως το παρόν
(Παρακείμενος)

παρελθόν που τελείωσε στο παρελθόν
(Υπερσυντέλικος)

εγώ έχω δεθεί
εσύ

αυτός

εμείς

εσείς

είχα δεθεί
.....

.....

.....

.....

Συνέχεια.....

3) Γράφω την ίδια φράση στους χρόνους που μου ζητάει η άσκηση:

α) Ενεστώτας: Η Μαρία παίζει με τα παιχνίδια της.

Παρατατικός:.....

Στιγμιαίος Μέλλοντας:.....

β) Αόριστος: Ο παππούς έφτιαξε ένα ξύλινο τρενάκι.

Παρακείμενος:

Υπερσυντέλικος:.....

Συνέχεια.....

γ) Παρατατικός: Κάθε πρωί πηγαίναμε στη θάλασσα.

Εξακολουθητικός Μέλλοντας:.....

Ενεστώτας:.....

δ) Ενεστώτας: Το μωρό κοιμάται στο δωμάτιο.

Παρατατικός:.....

Υπερσυντέλικος:.....

Στιγμιαίος Μέλλοντας:.....

Μάθημα 7ο

Ενεργητική- Παθητική φωνή

4) Κυκλώνω τις καταλήξεις τις ενεργητικής φωνής και υπογραμμίζω τις καταλήξεις τις παθητικής:

καίγομαι, πίνει, κοιμόμαστε, έχουν φάει, θα συζητηθεί, είχαν τελειώσει,
λέγεται, υποστήριξαν, άνθισε, μεταφέρονται

Ενεργητική- Παθητική φωνή

5) Βάζω τα ρήματα στη σωστή στήλη ανάλογα με το αν
κάνουν ή αν παθαίνουν:

καίγομαι, πίνει, κοιμόμαστε, έχουν φάει, θα συζητηθεί, είχαν τελειώσει,
λέγεται, υποστήριξαν, άνθισε, μεταφέρονται

Κάνουν

Παθαίνουν

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μάθημα 8ο

Εγκλίσεις

1) **Ευχή ή Διαταγή;** Βάζω τα ρήματα στη σωστή στήλη:

φύγε, να πήγαινα, ελάτε, φάτε, τρώτε, να κοιμηθείτε, να παίζαμε, να κάνεις,
να λυθεί, κλείσε

Ευχή

.....
.....
.....
.....
.....

Διαταγή

.....
.....
.....
.....
.....

Εγκλίσεις

2) Συμπληρώνω τις στήλες:

παρόν
(ενεστώτας ενεργητικής)

εγώ να λύνω
εσύ να λύνεις
αυτός
εμείς να λύνουμε
εσείς
αυτοί

ευχή
(υποτακτική)

.....
λύνε
.....
.....
.....
.....

διαταγή
(προστακτική)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Εγκλίσεις

3) Συμπληρώνω τις στήλες:

Παρελθόν (αόριστος παθητικής)	ευχή (υποτακτική)	διαταγή (προστακτική)
να λυθώ		
να λυθούμε		
να λυθείτε		
να λυθούν		

Εγκλίσεις

4) Αντιστοίχισε τα ρήματα με τις καταλήξεις στις προστακτική και μετά γράψε, όπως το παράδειγμα:

λύνομαι

λυθείτε

ποτίζω

-είτε

.....

δένομαι

-ήστε

.....

σκαλίζω

-ίστε

.....

απαντώ

.....

Περπατώ

.....

τιμώ

.....

Ανώμαλα Ρήματα

5) Κυκλώνω ό,τι μου κάνει εντύπωση και συζητάω γιατί:

	Οριστική Αόριστος	Υποτακτική Αόριστος	Προστακτική Αόριστος	
Ενεστώτας				
ανεβαίνω	ανέβηκα	(να) ανεβώ	ανέβα	ανεβείτε
μπαίνω	μπήκα	(να) μπω	μπες	μπείτε
τρώω	έφαγα	(να) φάω	φάε	φάτε
βλέπω	είδα	(να) δω	δες	δείτε
πίνω	ήπια	(να) πιω	πιες	πιείτε
έρχομαι	ήρθα	(να) έρθω	έλα	ελάτε
βρίσκω	βρήκα	(να) βρω	βρες	βρείτε
λέω	είπα	(να) πω	πες	πείτε

Μάθημα 9ο

Ενεργητικές μετοχές

1) Υπογραμμίζω ο ή ω και τονίζω:

βλεποντας

λεγοντας

παιζοντας

ανεβαινοντας

κοιτωντας

γραφοντας

διαλεγοντας

τραβωντας

κανοντας

περνωντας

κυλωντας

κλεινοντας

Ενεργητικές μετοχές

2) Συμπληρώνω το **ο** ή **ω** και τονίζω:

ανοιγ...ντας

παιζ...ντας

κλαιγ...ντας

κοιτ...ντας

περν...ντας

κατεβαιν...ντας

Ενεργητικές μετοχές

3) Βάζω στη σωστή στήλη:

βλέποντας, κοιτώντας, κάνοντας, λέγοντας, γράφοντας, περνώντας
παίζοντας, διαλέγοντας, κυλώντας, ανεβαίνοντας, τραβώντας,
κλείνονοντας.

-οντας

.....
.....
.....
.....
.....

-ώντας

.....
.....
.....
.....
.....

Ενεργητικές μετοχές

4) Κυκλώνω τα λάθη:

παίζοντας, μιλόοντας, γράφοντας, κάνοντας, περνώντας, οδηγώντας

Ενεργητικές μετοχές

5) Γράφω τις ενεργητικές μετοχές των ρημάτων:

βραδιάζω

χτυπάω

ασπρίζω

θέλω

αγαπώ

αντιγράφω

περπατάω

τιμάω

ξεκινάω

αρχίζω

Παθητικές μετοχές

1) Βάζω μ ή μμ εκεί που πρέπει:

βα....ένος

γυρισ....ένος

κλα....ένος

πετα.....ένος

θα....ένος

ανα.....ένος

Παθητικές μετοχές

2) Φτιάχνω τις μετοχές προσέχοντας τα μ ή μμ:

γράφω

παίζω

πίνω

κλαίω

πετάω

ζωγραφίζω

Μάθημα
10ο

Επίθετα

1) Υπογραμμίζω τα επίθετα και **κυκλώνω** τα ουσιαστικά:

κόκκινο αυγό
μακρύς διάδρομος
καλός άνθρωπος
καθαρός ουρανός
αστραφτερή μπουγάδα
πράσινα φύλλα
πέτρινη εκκλησία
ψηλό κορίτσι
χρυσό δαχτυλίδι
ήσυχη βραδιά

Επίθετα

2) Υπογραμμίζω τα επίθετα σε **-ίνος,-ίνη,-ίνο**:

κόκκινα

χρυσή

ψηλός

υπέροχη

κίτρινος

πέτρινο

βαθύς

ξύλινο

στενή

Επίθετα

3) Αντιστοιχίζω τα επίθετα με την κατάληξη -ινος,-ινη,-ινο:

γλυκός

καρτερικός

ξύλινος

πράσινος

φιλικός

περαστικός

μαρμάρινος

-ινη

-ινο

-ινος

Επίθετα

4) Συμπληρώνω τις καταλήξεις των επιθέτων,
προσέχοντας τις εξαιρέσεις:

φωτ.....

κέρ.....

σκοτ.....

πράσ.....

ορ.....

μαρμάρ.....

ξύλ.....

υγι.....

φτ.....

πεδ.....

ανεύθ.....

υπεύθ.....

κόκκ.....

ταπ.....

επικίνδ.....

Μάθημα
11ο

Επίθετα

1) Γράφω στα τρία γένη:

πράσινος

.....

.....

σκοτεινός

.....

.....

.....

κέρινη

.....

.....

.....

πύρινο

Επίθετα (Παραθετικά)

2) Συμπληρώνω τα κενά:

Θετικός	Συγκριτικός	Απόλυτος συγκριτικός	Υπερθετικός
πλούσιος	πλουσιότερος	ο πλουσιότερος	πλουσιότατος
γενναίος		ο γενναιότερος	
	ψηλότερος		
			φτωχότατος

Επίθετα (Παραθετικά)

3) Συμπληρώνω τα κενά με τον κατάλληλο τύπο:

- α) Ο Γιάννης είναι.....(ψηλός) από εμένα.
- β) Η μαμά μου είναι.....(καλή) του κόσμου.
- γ) Το αμάξι είναι(ταχύ) από το ποδήλατο.
- δ) Το ποντίκι είναι..... (μικρό) από το σκύλο.

Επίθετα ο πολύς- η πολλή- το πολύ

4) Συμπληρώνω το επίθετο **“πολύ”** στον κατάλληλο τύπο:

- α) Μη βάλεις πολ.... ζάχαρη στο γλυκο!
- β) Στο δάσος έχει πολ..... λύκους και πολ.... αλεπούδες.
- γ) Το φαγητό έχει πολ.... αλάτι.
- δ) Το πολ.... το “Κύριε Ελέησον” το βαριέται και ο παπάς!

Επίθετα ο πολύς- η πολλή- το πολύ

5) Σωστό ή Λάθος; Συμπληρώνω δίπλα σε κάθε πρόταση:

α) Πολλή νερό μου έβαλες!

β) Πολύ ζέστη έχει απόψε.

γ) Στο πανηγύρι συνάντησα πολλούς φίλους.

δ) Το σπίτι είναι πολληόροφο.

Μάθημα
12ο

Ουσιαστικά - Ανισοσύλλαβα

1) Σκέψου τη γενική, πες δυνατά και γράψε:

το λάθος

το παιδί

το γράμμα

το δάσος

το σήμα

το πιάτο

Ουσιαστικά - Ανισοσύλλαβα

2) Σκέψου την ονομαστική πληθυντικού, πες δυνατά και γράψε:

ο φάρος

ο παππούς

ο γλάρος

ο φαντάρος

ο ποιητής

ο δάσκαλος

ο παπάς

Ουσιαστικά - Ανισοσύλλαβα

3) Σκέψου την ονομαστική πληθυντικού, πες δυνατά και γράψε:

η φυλή

η γιαγιά

η ελιά

η μαιμού

η αλεπού

Ουσιαστικά - Ανισοσύλλαβα

4) Βάλε στη σωστή στήλη:

ο ψαράς, ο Γιάννης, η γιαγιά, το παιχνίδι, η ημέρα, η μαμά, το ψέμα, ο κυνηγός, το πόδι, ο άνθρωπος, το πείραμα, η μπάλα

Ισοσύλλαβα

.....
.....
.....
.....

Ανισοσύλλαβα

.....
.....
.....
.....

Μάθημα
13ο

Ουσιαστικά- Παροξύτονα

1) Σκέψου **τη γενική**, πες δυνατά και γράψε:

- ο άνθρωπος
- ο νερόμυλος
- ο άκακος
- ο διάβολος
- ο παράδεισος

Ουσιαστικά- Παροξύτονα

2) Βάλε στη σωστή στήλη:

ο έμπορος, ο κάτοικος, άρρωστος, ατιμώρητος, ο αδιαπέραστος, ο ανίδεος, ο απείραχτος

Κρατούν τον τόνο

.....
.....
.....
.....
.....

Χάνουν τον τόνο

.....
.....
.....
.....
.....

Ουσιαστικά- Παροξύτονα

3) Βάλε τόνους εκεί που πρέπει:

του ανθρωπου

Αγησιλαου

του ανεμομυλου

του αδιαβαστου

του παραδεισου

του κατοικου

Μάθημα
14ο

Συντομογραφίες και Αρτικόλεξα

1) Κύκλωσε **το πρώτο γράμμα** και προσπάθησε να βρεις το αρτικόλεξο:

Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθήνας

Ελληνική Αστυνομία

Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος

Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος

Ελληνικά Ταχυδρομεία

Συντομογραφίες και Αρτικόλεξα

2) Γράφω τις συντομογραφίες:

παραδείγματος χάρη

και τα λοιπά

και άλλα

βλέπε

προ Χριστού

μετά Χριστόν

προ μεσημβρίας

μετά μεσημβρίας

Υποκοριστικά

Αντιστοιχίζω με **τα υποκοριστικά** και συμπληρώνω:

γάτα

-άκι

.....

σκύλος

-άκος

.....

ποντίκι

-ούλα

.....

κοντός

-ίτσα

.....

παντόφλα

-άκης

.....

Γιάννης

-ούλης

.....

Ασύνδετο σχήμα

1) Βάλε **+** στις προτάσεις που περιλαμβάνουν το ασύνδετο σχήμα (πολλές λέξεις ή προτάσεις χωρισμένες με “και” ή με “,”) :

..... Η Μαρία και η Ελένη και η Τασούλα είναι φίλες μου από το σχολείο.

..... Με τους συμμαθητές μου παίζουμε κρεμάλα.

..... Η μαμά αγόρασε μήλα, πορτοκάλια, αχλάδια, ντομάτες , πιπεριές, μαρούλι.

..... Όταν μεγαλώσω, θέλω να γίνω γιατρός.

Μάθημα
16ο

Ευθύς και πλάγιος λόγος

1) Βάλε στη σωστή στήλη:

- Πρόσεχε! Θα χτυπήσεις!
- Ο Νίκος μου είπε πως θα έρθει.
- Η μαμά ζήτησε να κάνουμε ησυχία.
- Όταν γυρίσεις, ειδοποίησέ με.

Γίνεται τώρα

.....
.....
.....

Μας το περιγράφει κάποιος

.....
.....
.....

Ευθύς και πλάγιος λόγος

2) Συμπλήρωσε αυτά που λείπουν:

Ευθύς

Μη φωνάζετε!

.....

Μη με περιμένετε, θα αργήσω.

Πλάγιος

Ο δάσκαλος είπε να μη φωνάζουμε.

Η γιαγιά ζήτησε να της φέρω νερό.

Ο Τάσος είπε να.....

Η Ζωή μουρμούρισε ότι ήθελε να φύγει.

Ευθύς και πλάγιος λόγος

3) Αντιστοίχισε τις προτάσεις:

Πάμε να παίξουμε;

Η Ελένη είπε ότι θα πάει ταξίδι.

Πού είναι το παλτό μου; ρώτησε η θεία Όλγα.

Ο Γρηγόρης έλεγε συνέχεια
πως θέλει να πάει βόλτα.

Ευθύς

Πλάγιος

Μάθημα
17ο

Πάθη φωνηέντων

1) Κύκλωσε το γράμμα που μπορεί να αφαιρεθεί:

το απόγευμα
μέσα από το τζάμι
θα είναι

σε έψαχνα
μου αρέσει
θα έρθω

Μάθημα
18ο

Τελικό “ν”

1) Υπογράμμισε το τελικό -ν:

την καταπακτή

το κουτάβι

την πόρτα

τον τερματοφύλακα

το άσυλο

το γράμμα

τη βάρκα

τον αρουραίο

Τελικό “ν”

2) Βάλε -ν όπου χρειάζεται

το.... σκύλο

τη.... άβυσσο

τη.... βάρκα

το.... ήλιο

το... ψαρά

τη.... γκαραζόπορτα

τη.....δουλειά

το.....Φαίδωνα

Μάθημα
19ο

Επιφωνήματα

1) Κύκλωσε τα **επιφωνήματα**:

- α) Τί καλά να πηγαίναμε σήμερα εκδρομή! Μακάρι!
- β) Ωχ! Με πόνεσε αυτό το τσίμπημα!
- γ) Ω! Εδώ έχει θαυμάσια θέα!
- δ)ε! Μη πας από 'κει, θα χαθείς!
- ε) Χμ! Δεν είμαι σίγουρη ότι θέλωνα πάω μαζί τους!
- στ) Χα, χα! Φόρεσες ανάποδα τη μπλούζα σου!
- ζ) Ουφ! Νόμιζα δε θα τελείωνα ποτέ!

Επιφωνήματα

2) Βάλε τα επιφωνήματα εκεί που πρέπει:

αχ, ωχ, χα χα χα, α μπα, μπράβο!

- α) Έκανες πολύ καλή δουλειά!
- β) Πάντα γελάω μαζί σου!
- γ) Ξέχασα την κασετίνα μου σπίτι!
- δ) μάλλον δε θα έρθω στο πάρτυ.
- ε) τί ωραία που ζωγραφίζεις!

Μάθημα
20ο

Αριθμητικά

1) Αντιστοίχισε τις λέξεις με τους αριθμούς:

ένας	13
τρεις	90
μία	1
τέσσερις	8
οχτώ	1
δεκαεννιά	35
ενενήντα	4
τριάντα πέντε	6
έξι	3
δεκατρείς	19

Αριθμητικά

2) Αντιστοίχισε τις λέξεις με τη σημασία:

μονόδρομος

διπρόσωπο

δωδεκάβαθμη

τριπλάσιος

τετράγωνο

εξαθέσιο

με έξι θέσεις

με δώδεκα βαθμίδες

τρεις φορές μεγαλύτερο

με ένα δρόμο

με δύο πρόσωπο

με τέσσερις γωνίες

Αριθμητικά

3) Συμπλήρωσε τα κενά με ό,τι γράφει στην παρένθεση:

Ο Κωστής αποφάσισε να φτιάξει ένα μεγάλο κέικ. Σκέφτηκε, λοιπόν, αντί να βάλει(4) αυγά, να βάλει(8). Έπειτα, αντί για(3) κουταλιές ζάχαρη, έβαλε(6). Τέλος, πρόσθεσε το(x2) αλεύρι. Τοποθέτησε το μείγμα σε ένα(4γωνο) ταψί. Έτσι, αντί για(10) κομμάτια, έφτιαξε ένα γλυκό(20) κομματιών!

Μάθημα
21ο

Σύνδεσμοι

1) Ποιοί σύνδεσμοι **ρωτούν** και ποιοί **απαντούν**;
Σημειώνω δίπλα με **κόκκινο** και **πράσινο**.

- α) Πώς τα πήγες στις εξετάσεις;
- β) Μου είπε πως θα έρθει μόλις τελειώσει
- γ) -Πού είναι τα βιβλία μου;
-Είναι εκεί που τα άφησες τελευταία φορά!
- δ) Αυτός που θα έρθει είναι θείος μας.

Σύνδεσμοι

2) Αντιστοιχίζω τα είδη των συνδέσμων με τις λέξεις:

και

μήτε

πως

ότι

όμως

αλλά

συμπλεκτικοί

αντιθετικοί

ειδικοί

Σύνδεσμοι

3) Βρίσκω ποια από τα παρακάτω “**ότι**” σημαίνουν “**πως**” και τα σημειώνω με **κόκκινο**:

- α) Ό,τι κι αν πεις, εγώ δε σε πιστεύω.
- β) Μου είπε ότι θα πάμε μόλις σχολάσουμε.
- γ) Θα πάμε στην αγορά και θα σου αγοράσω ό,τι θέλεις.
- δ) Ό,τι κι αν κάνω, το μωρό συνεχίζει να κλαίει.
- ε) Νομίζω ότι σήμερα θα φάμε μακαρόνια.

Σύνδεσμοι

4) Βάζω (,) κόμμα, όπου το “ότι” σημαίνει “οτιδήποτε” (ό,τι):

α) Ότι κι αν πιω, πάλι διψάω!

β) Η δασκάλα είπε ότι αύριο θα πάμε εκδρομή.

γ) Πιστεύω ότι θα φτάσουμε πριν νυχτώσει.

δ) Θα πάμε στην αγορά και θα σου αγοράσω ότι θέλεις.

Μάθημα
22ο

Αντωνυμίες

1) Μοιάζουν με άρθρα, αλλά πολλές φορές δεν είναι!

Θυμάμαι και σημειώνω: Τα άρθρα είναι δίπλα σε ονόματα, ενώ οι αντωνυμίες, δίπλα σε ρήματα.

Κυκλώνω και γράφω AP ή AN:

- α) Τα μικρά παιδιά τα βάζουν για ύπνο νωρίς.
- β) Τα ξέρω αυτά τα παπούτσια, τα φορούσε ο αδερφός μου.
- γ) Τα παλιά τα χρόνια οι άνθρωποι μετακινούνταν με άμαξες.
- δ) Μη φάτε όλο το γλυκό! Θέλω να το δοκιμάσω κι εγώ.

Αντωνυμίες

2) Αντιστοιχίζω τις αντωνυμίες:

αναφορική

οριστική

αόριστη

ερωτηματική

αυτοπαθής

μόνος-η-ο μου/ σου/ του

ο εαυτός μου/ σου /του

ο ίδιος/ η ίδια/ το ίδιο

ο οποίος/ η οποία/ το οποίο

ένας/μία /ένα

κάποιος/ κάποιια/ κάποιιο

αυτός/αυτή/ αυτό

καθένας/ καθεμία/ καθένα

Αντωνυμίες

3) Συμπληρώνω την κατάλληλη αντωνυμία:

κάποιος, αυτό, μόνη της, ο οποίος, κάτι, η ίδια

- α) Άκου,χτυπάει το κουδούνι.
- β) Αφού εγώ.....το έβαλα εκεί, πώς γίνεται να λείπει;
- γ)που λες δεν ισχύει,άλλο θα έχει γίνει.
- δ) Η αδερφή μου μπορεί να περάσει..... το δρόμο.
- ε)Αυτός.....θα λύσει την άσκηση, θα πάρει και το δώρο!

Βιβλιογραφία

1. Σμυρνωτάκης Γ. (2007). Δημιουργικές Γλωσσικές ασκήσεις Δ΄ Δημοτικού. Αθήνα: "Σμυρνωτάκης".